

A ezitat, apoi mi-a răspuns cu voce surdă.

— A cerut să-l vadă pe guvernator pentru a-i destăinui lucruri secrete. Asta, ieri după-amiază. Paznicii nu l-au lăsat să treacă.

— Și apoi?

— S-a întors acasă și a început să scrie un lung denunț. Aveam toate motivele să-l supraveghem. Unul dintre ai noștri a intrat la el cu un motiv oarecare și l-a găsit așezat la masă, gata să acopere paginile cu cerneală. Am dat ordin să fie închis. A urlat. O patrulă de cazaci aflată în trecere a sărit în apărarea lui. Prietenii noștri s-au adunat pentru a împiedica asta. Au sosit întăriri. Într-un târziu, guvernatorul a sosit și el pentru a-și liniști trupele. Ne-a lăsat nouă grija de a-l judeca pe acest mizerabil.

— Și ce veți face în privința asta?

— Încă nu știu. O să-l împiedicăm să facă rău.

— Ascultați-mă, Auguste.

Venise momentul să mărturisesc totul. M-am așezat pe marginea unui balot de blănuri și i-am spus să facă același lucru.

— Am aflat toate detaliile conspirației voastre dintr-o indiscreție a cameristei mele. Eu sunt cea care i-a cerut acestui biet nebun cu capul plin de visuri să denunțe complotul în fața tatălui meu.

— Dumneavoastră!

— Eu.

— Dar... De ce?

— Pentru a vă salva, Auguste. Știu că sunteți constrâns de promisiuni, că exilații vă obligă să-i urmați. Am vrut să vă salvez, atâta tot. Și dacă acest mijloc a eșuat, va trebui să găsim altul. Nu vă voi abandona, Auguste.

În timp ce-i spuneam aceste lucruri, l-am văzut schimbându-se la față. A deschis gura pentru a-mi răspunde, dar nu reușea să vorbească. S-a ridicat, s-a întors spre cadrul din os de balenă al cabanei și, după o clipă de liniște, m-a înfruntat.

— Nu sunt prizonierul nimănui, Aphanasie.

— Ce vrei să spunei?

— Că m-am alăturat acestui complot cu voia mea și am rămas fără să mă constrângă cineva.

— Adică... m-ați păcălit?

Aerul cețos al aceluia loc închis, lumina tremurătoare a lumânărilor, prezența aproape animalică a acelor blănuri stivuite în întuneric, totul dădea scenei o stranie solemnitate. Când Auguste s-a apropiat pentru a-mi spune adevărul despre ceea ce gândea, mi s-a părut mai frumos decât oricând. Oricât mi-ar fi displicut să-i aud cuvintele, vederea feței sculptate de umbre, noblețea gesturilor, mișcarea armonioasă a mâinilor lui mari mă copleșeau cu o fericire neașteptată.

— Aphanasie, îmi cunoașteți originile și rangul pe care-l aveam înainte de prizonierat? Am vorbit destul despre asta și ați vărsat prea multe lacrimi pentru acest destin sfârșit. Credeți că aș putea fi mulțumit cu libertatea pe care mi-o acordă tatăl dumneavoastră? Adevărata libertate, pentru mine, înseamnă să-mi recapăt locul în lumea mea, să mă sustrag arbitrarului absolut care domnește aici. Ar putea fi numit un alt guvernator și acela m-ar pune în lanțuri. Ce speranță aș avea, chiar și liber, să părăsesc acest loc dezolant?

— Dar eu..., am șoptit.

— Dumneavoastră, Aphanasie, dumneavoastră. Ce viață v-aș putea oferi? Ne-am căsători pentru a face din dumneavoastră soția unui exilat, pentru a trăi într-una dintre aceste

cabane mobilate de mama dumneavoastră, pe care am vizitat-o în timpul ultimului meu voiaj pe coastă? O viață în acest orizont de plumb, în mijlocul exilaților și al urșilor. Cu speranța, destul de îndepărtată, ca eu să reușesc să mă angajez într-un oraș din Siberia, care ni s-ar părea fermecător pentru că ar fi mai puțin îndepărtat de Moscova...

Am păstrat tăcerea. Cuvintele lui Auguste păreau adevărate. Și totuși, esența spuselor lui îmi părea măcinată de-o minciună invizibilă, ca acele lemne mâncate de carii care păstrează încă aparența solidității, chiar dacă sunt pe punctul de-a se preschimba în praf.

— În cazul acesta, de ce m-ați...

Auguste și-a coborât privirea. Când mi-a răspuns, a mimat o blândețe binevoitoare care, mai mult decât cuvintele lui, m-a scandalizat.

— Mărturisesc că, odată sosit aici, am încercat să intru în grațiile guvernatorului și am reușit să fac asta dându-vă lecții de limbă și muzică, cele care ne plăceau atât de mult. M-ați impresionat, Aphanasie, și întotdeauna mi-a făcut mare plăcere compania dumneavoastră. Totuși, dumneavoastră...

Văzându-mi fața severă, s-a tulburat, dar a continuat arătând o falsă bunăvoință.

— ...dumneavoastră mi-ați făcut marea onoare de a-mi declara dragostea, dumneavoastră ați intervenit – și cu ce curaj – pentru a-mi obține libertatea și a propune căsătoria.

M-am ridicat furioasă. Insulta îmi ardea fața, mă simțeam de parcă m-ar fi lovit. Eram tentată să plâng, dar lacrimile mi-au secăt în focul unei furii care-mi pâRJolea toată ființa.

Acele secunde au fost, fără îndoială, absolut decisive în viața mea. Aceea a fost clipa exactă când am părăsit

copilăria și visurile ei naive. În liniștea apăsătoare a acelei cabane minuscule, am văzut totul și până la mare depărtare. Viața mea trecută și viitoare, enorma întindere a unei existențe pe care până atunci o limitasem la ambițiile restrânse ale familiei și-ale căsătoriei. În acel moment am devenit, pe scurt, cea care sunt și azi.

— Mințiți, prietene, am spus întorcându-mă spre un Auguste imediat lovit de metamorfoza mea. Mă mințiți, dar, mai presus de toate, vă mințiți pe dumneavoastră. Cu toate astea, în mai multe privințe aveți dreptate.

Am făcut un pas înainte.

— Vă iubesc, Auguste, așa cum mă iubiți și dumneavoastră. Despre acest lucru nu vorbiți. Și totuși, sunt sigură. Nu cred că ați mai cunoscut o asemenea pasiune. E poate motivul pentru care nu știți s-o recunoașteți.

Am tăcut o clipă, apoi, mergând în cerc în jurul lui Auguste, care se așezase din nou în fața lumânărilor, am continuat ca și cum aș fi gândit cu voce tare.

— Cu toate astea, aveți dreptate: v-am cerut să plătiți un preț prea mare pentru această iubire. Am pretins că vă obțineam libertatea, când, de fapt, vă închideam în perspectiva dezolantă a unei căsătorii banale, a unei vieți provinciale, limitate de țărături amărâte.

De unde veneau aceste cuvinte care mă uimeau până și pe mine? Aveam impresia că descopăr un continent necunoscut, în același timp în care-l descriam.

— În ceea ce vă privește, am continuat, nu spuneți adevărul și poate faceți asta pentru că-l ignorați.

A ridicat din sprâncene.

— Vreau să spun că nu încercați să evadați pentru a vă ocupa din nou locul și rangul în țara în care v-ați născut.

— Nu?

— Nu. Chiar dumneavoastră mi-ați povestit că, în ciuda încercărilor repetate, ați pierdut totul acolo și suveranul v-a interzis să vă mai întoarceți.

— Întocmai. Și-atunci?

Am tras un balot de blănuri de-un colț și l-am pus în fața lui Auguste. M-am așezat și i-am cuprins mâinile.

— Atunci, ceea ce înțelegeți dumneavoastră prin libertate e necunoscutul, lumea întreagă deschisă în fața unei cariere, binele, dacă vă e destinat, răul, dacă vi se va întâmpla. Înțeleg asta și vreau să știți că dorința mea cea mai dragă e să vă fac să vă întâlniți cu aceste fericiri. Și să le împart cu dumneavoastră.

I-am apropiat mâinile de fața mea și doar în acel moment am dat voie lacrimilor să-mi curgă.

— De ce nu mi-ați cerut să vă urmez? am spus printre suspine. V-aș însoți până la capătul lumii.

Auguste plângea împreună cu mine. Și-l vedeți și azi pe prostuțul ăsta: e gata să-i dea lacrimile de fiecare dată când vorbim despre acel moment tragic și minunat.

— Niciodată, mi-a răspuns, n-aș fi îndrăznit să vă propun asta.

— Dar când iubești cu adevărat, Auguste, dorești fericirea celui pe care-l iubești. V-am propus ceea ce ieri încă mai credeam că e soluția de-a vă asigura acea fericire. Dar acum, când văd alta, o accept și chiar mi-o doresc.

Ne-am ridicat și ne-am îmbrățișat cu o violență pe care nu o cunoscuserăm niciodată.

Nici el, nici eu nu mai aveam acele reticențe, acele rețineri care până atunci nu lăsaseră să se ivească între noi dorința și tandrețea. Să îndrăznesc să vă mărturisesc că

acolo, pe acele mormane de blănuri, în acea cabană lipsită de orice confort al unei camere de locuit, am devenit pe loc soția lui Auguste?

Am rămas întinși mult timp, înlănțuiți, ascultând liniștea de-afară. Probabil că eram căutați, dar nimeni n-a avut ideea de-a intra în acel ascunziș. Între două cuvinte de dragoste, am pus la punct rolurile noastre viitoare. Făceam deja parte din conspirație și, prin urmare, am jurat să păstrez secretul. Pentru început, nu trebuia să se schimbe nimic și eu trebuia să-mi ocup din nou locul obișnuit alături de părinții mei. Aveam să fiu mai utilă chiar în mijlocul fortului, de unde puteam observa totul.

Am obținut de la Auguste asigurarea că Stepanov n-avea să fie executat. Mă simțeam obligată măcar să-i câștig crucea, dacă tot mă jucasem cu viața nefericitului.

Apoi, după câteva ultime săruturi, am hotărât, nu fără regrete, să ne despărțim. Se lăsase noaptea. M-am întors în fort cu discreție și Auguste s-a dus la el acasă.

În camera mea, pentru a-mi liniști simțurile, am reluat *Noua Eloiză*. Era straniu. Romanul pe care-l descopeream, după ce-l citisem de atâtea ori, părea să capete în mintea mea alt sens. În loc să aștepte întoarcerea lui Saint-Preux la Clarens, mi-o imaginam pe Eloiza pornind pe urmele lui pe mările sudului și trăind aventurile voiajului amiralului Anson, pe care Auguste le ținea întotdeauna pe masa lui. Îmi părea că li se oferise cea mai mare fericire pe acele căi fabuloase unde niciodată nu-i aștepta nimic obișnuit sau cunoscut, cu excepția iubirii care nu-i mai părăsea.